

**INTERNATIONAL CENTER FOR CHRISTIAN STUDIES AT
THE APOSTOLIC AUTOCEPHALOUS ORTHODOX
CHURCH OF GEORGIA**

THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM

**CHRISTIANITY IN OUR LIFE:
PAST, PRESENT, FUTURE**

SHORT PAPERS

November 24-26

**ST. JOHN CHRYSOSTOM AND ST. AUGUSTINE –
TWO WAYS OF UPBRINGING REAL CHRISTIAN**
Sopio Lobzhanidze

The Sulkhan-Saba Orbeliani State Pedagogical University

St. John Chrysostom and St. Augustine were the followers and defenders of two different Christian pedagogical traditions.

One of the traditions, perfected by St. John Chrysostom, is based on Tertullian's slogan: "Jerusalem, not Athens". The second tradition is associated with Clement of Alexandria. His slogan was "Both Jerusalem and Athens". St. Augustine formed this tradition into successive and non-contradicting system.

St. John Chrysostom, who had received Greek philosophical education, in difference from other prominent Cappadocian fathers, considered application of Greek (respectively pagan) knowledge in Christian education undesirable, even harmful. In his opinion, only "the highest philosophy" – the Christian doctrine was useful for the soul of a pupil. According to St. Chrysostom, Greek philosophy was harmful not only because he did not see a grain of truth in it, but also because this philosophy held belief in universality of the logical thinking, whereas logic of a man is absolutely useless for conception of Heavenly mysteries.

Well known is a strong influence of St. John Chrysostom on education traditions of the Eastern Christendom in general, including the Georgian realm (Arsen Ikaltoeli).

St. Augustine considers useful implementation of the Greek philosophy in education of a Christian by the same reason as stated by Clement of Alexandria: "...heavenly chrism of truth from Logos. First it was disseminated among the selected nation, and later on it was spread on Greek philosophy as well".

Influence of St. Augustine on Christian pedagogical teaching, including Eastern Christendom and Georgian realm (Ioane Petritsi – antique philosophy commented in accordance with the Christian traditions), was of the same significance as St. Chrisostom's approach and spread simultaneously.

Fruitful co-existence of two different pedagogical principles implemented by two great fathers of Christianity corroborates to the fact that existence of several true and correct ways with respect to certain dogma within the same denomination, is quite possible and tolerable.

ნე. ოოანე ოქროპირი და ნეტარი ავგუსტინე – ზეშმარილი ერისთანის აღზრდის ორი გზა

სოფიო ლობჟანიძე

სულხან-ხაბა ორბელიანის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
პედაგოგიური უნივერსიტეტი

მართლმადიდებლობის ბურჯებად მიჩნეული ღვთისმეტყველები წმინდა ოქროპირი და ნეტარი ავგუსტინე ქრისტიანული პედაგოგიკის ორი განსხვავებული ტრადიციის მეტრები იყვნენ.

ერთი ტრადიცია, რომელიც სრულყო იოანე ოქროპირმა, სათავეს ტერტულიანეს ცნობილი ლოზუნგიდან იღებდა: „იერუსალიმი და არა ათენი”, მეორე ტრადიციის სახელი კლიმენტი ალექსანდრიელის სახელს უკავშირდება და მას დევიზად ჰქონდა „იერუსალიმიც და ათენიც”, ნეტარმა ავგუსტინემ ეს ტრადიცია მწყობრ და არანინააღმდეგობრივ სისტემად ჩამოაყალიბა.

თუ მკაცრი ფორმულით მოგვიწევს იმ განსხვავების განსაზღვრა, რომელიც ორი წმინდანის პედაგოგიურ შეხედულებებს შორის არსებობდა, ისინი უნდა დახასიათდნენ, როგორც ქრისტიანული პედაგოგიკის „იმანენტური” (წმ. იოანე ოქროპირი) და „ინტეგრალური” (ნეტარი ავგუსტინე) მეთოდების ადეპტები.

წმ. იოანე ოქროპირი, რომელსაც კლასიკური ბერძნული ფილოსოფიური განათლება ჰქონდა მიღებული, სხვა დიდი კაბადოკიელი მამებისგან (გრიგოლ ღვთისმეტყველი, ბასილი დიდი, გრიგოლ ნოსელი) განსხვავებით, ბერძნული (resp. წარმართული) ცოდნის გამოყენებას ქრისტიანის აღზრდაში არასასურველად, საზიანოდაც კი მიიჩნევდა და აღსაზრდელის სულისთვის მარგებლად მხოლოდ „უმაღლეს ფილოსოფიას” – ქრისტიანულ მოძღვრებას აღიარებდა.

წმ. იოანე ოქროპირი ქრისტიანთათვის საზიანოდ მიიჩნევს ბერძნული ფილოსოფიის შესწავლას არა მარტო იმიტომ, რომ იგი მასში ვერ ხედავს ჭეშმარიტების მარცვალს, არა-მედ იმიტომაც, რომ ფილოსოფია ადამიანს უნერგავს ლოგიკური აზროვნების უნივერსა-ლურობის რწმენას, მაშინ როდესაც, ადამიანის ლოგიკა სრულიად გამოუსადეგარია ღვთაებრივ საიდუმლოთა წვდომის საქმეში.

ცნობილია წმ. იოანე ოქროპირის უპრეცედენტო გავლენა ქრისტიანული პედაგოგიკის, როგორც მთელ აღმოსავლეთ სამყაროს აღმზრდელობით ტრადიციებზე საერთოდ, ასევე კერძოდ ქართულ სინამდვილეზეც (არსენ იყალთოელი).

ნეტარი ავგუსტინე ბერძნული (resp. წარმართული) ფილოსოფიის, პირველ რიგში კი პლატონის გამოყენებას ქრისტიანის აღმზრდაში სასურველად თვლის იმავე მიზეზით რა მიზეზითაც კლიმენტი ალექსანდრიელი: „.... ჭეშმარიტების ღვთაებრივი მირონი ლოგოსისგან, მარადიული პირველმდვდელმსახურისგან თავდაპირველად გარდამოედინებოდა მის რჩეულ ერზე, შემდეგ კი გავრცელდა ბერძნულ ფილოსოფიაზეც”.

ნეტარი ავგუსტინეს გავლენა ქრისტიანულ პედაგოგიკაზე და აზროვნებაზე, მათ შორის აღმოსავლურ სამყაროში და კერძოდ ქართულ სინამდვილეზეც (იოანე პეტრინი – ანტიკური ფილოსოფიის ქრისტიანული კომენტირება) იყო წმ. იოანე ოქროპირის პარალელური და თანაბარმნიშვნელოვანი.

მართლმადიდებლობის ამ ორი ბურჯის განსხვავებული პედაგოგიური პრინციპების ნაყოფიერი თანაარსებობა იმის დასტურია, რომ ერთი კონფესიის შიგნით შესაძლებელი და შესაწყნარებელია რამდენიმე მართალი, დოგმის მიმართ კორექტული და ადექვატური გზის არსებობა.